

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius, tel. 8 706 63685, faks. 8 706 63060, el. p. apeliacinis@apeliacinis.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191831183

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2021 m. rugpjūčio 6 d. Nr. V-124
Vilnius

1. Vadovaujantis Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos (toliau – Metodika), patvirtintos Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2) „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos patvirtinimo“ (2021 m. sausio 29 d. nutarimo Nr. 13P-16-(7.1.2) redakcija), III skyriaus nuostatomis, 2021 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos apeliaciniame teisme (toliau – Teismas) nustatymas. Analizuotas 2020 m. liepos 1 d.–2021 m. birželio 30 d. laikotarpis, taip pat atsižvelgta į kitų subjektų, atlikusių Teismo veiklos nurodytu laikotarpiu patikrinimus, parengtas išvadas.

2. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Teismo pirmininko 2021 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. T-58 sudaryta komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Roko Žiupsnio (Teismo pirmininko patarėjo, Komisijos pirmininko), Alinos Karpovič (teisėjo vyresniosios padėjėjos), Lauros Mickevičiūtės (Teismų praktikos skyriaus vedėjos), Linos Piekutės-Vencevičienės (teisėjo vyresniosios padėjėjos) ir Edgar Šulc (Turto valdymo ir viešųjų pirkimų skyriaus vyriausiojo specialisto (informacinėms technologijoms)).

3. Komisija korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko remdamasi Metodikos 10 ir 12 punktuose nurodytais kriterijais bei atsižvelgdama į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos), patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ šiose Teismo veiklos srityse: įslaptintos informacijos apsaugos ir asmens duomenų apsaugos.

4. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo analizę Komisija atliko taikydama dokumentų analizės metodą. Teismo veiklos sričių atitiktis Metodikos 10 punkte nustatytiems kriterijams vertinta remiantis Metodikos 12 punkto ir Rekomendacijų priedo nuostatomis.

5. Komisija, atlikusi veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, analizę, nustatė:

5.1. Įslaptintos informacijos apsauga.

Komisija pripažino, kad šioje Teismo veiklos srityje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nes Teisme naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija ir yra nustatyta vidaus apsaugos (įskaitant vidaus teisės aktus) trūkumų (Metodikos 10.3, 10.5, 12.1, 12.3 papunkčiai). Kitų Metodikos 10 punkte nustatytų kriterijų požymių šioje Teismo veiklos srityje Komisija nenustatė.

Faktą, kad Teisme taikytos priemonės, skirtos valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos tinkamai apsaugai ir valdymui užtikrinti, nėra pakankamos ir turi trūkumų, patvirtina

Valstybės saugumo departamento (toliau – VSD), atlikusio įslaptintos informacijos apsaugos būklės Teisme tikrinimą, 2021 m. balandžio 27 d. išvada Nr. 18-3985. Tikrinimo metu VSD nustatė, kad įslaptintos informacijos apsaugos įgyvendinimas Teisme tik iš dalies atitinka Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, be to, kai kurie patikrinimo išvadoje nurodyti trūkumai buvo nustatyti ir 2017 m. rugsėjo 12 d. Teisme atlikto įslaptintos informacijos apsaugos būklės patikrinimo metu, o VSD ne kartą raštu ragino Teismą imtis priemonių siekiant pašalinti nurodytus trūkumus, tačiau trūkumai nebuvo pašalinti.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 47 straipsnio 9 dalimi ir atsižvelgiant į VSD 2021 m. balandžio 27 d. išvadą Nr. 18-3985, Teismo pirmininko 2021 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. T-36 patvirtintas šioje išvadoje nustatytų Teismo veiklos trūkumų šalinimo ir pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo planas, kuriame nustatyti konkretūs trūkumų šalinimo ir rekomendacijų įgyvendinimo terminai bei už trūkumų šalinimą atsakingi asmenys. Iš šio plano turinio matyti, kad jame yra įtraukti visi VSD patikrinimo išvadoje nurodyti Teismo veiklos trūkumai ir rekomendacijos. Plano kopija pateikta susipažinti VSD, pastabų dėl plano negauta. Nurodyto Teismo pirmininko 2021 m. gegužės 26 d. įsakymo 3.2.2 papunkčiu Teismo raštinės skyriaus vedėjas įpareigotas bendradarbiauti su Turto valdymo ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėju ir parengti plano įvykdymo ataskaitą, tvirtinamą Teismo pirmininko, o patvirtinta plano įvykdymo ataskaita turės būti pateikta VSD. Darytina išvada, kad pirminis trūkumų šalinimo etapas (plano sudarymas ir patvirtinimas) įvykdytas tinkamai. Galutinis terminuotų plano priemonių įvykdymo ir plano įvykdymo ataskaitos pateikimo VSD terminas – 2021 m. spalio 19 d. Be Teismo administracijos atliekamos vidaus kontrolės, išorinio subjekto (VSD) vykdoma kontrolė grįžtamojo ryšio forma sudaro pakankamas sąlygas užtikrinti tinkamą šios srities trūkumų pašalinimą ir rekomendacijų įgyvendinimą.

(Duomenys neskelbtini)

5.2. Asmens duomenų apsauga.

Komisija konstatavo, kad dalis šios Teismo veiklos srities atitinka Metodikos 10.3 papunktyje nurodytą kriterijų – „teismo darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti“ (Metodikos 12.1 papunktis).

Asmens duomenų tvarkymą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir specializuotuose teismuose reglamentuoja, pagrindines asmens duomenų tvarkymo, duomenų subjekto teisių įgyvendinimo ir duomenų apsaugos technines bei organizacines priemones nustato, teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą, laikymąsi ir įgyvendinimą užtikrina Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklės, patvirtintos Teisėjų tarybos 2018 m. rugpjūčio 31 d. nutarimu Nr. 13P-80-(7.1.2) „Dėl Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklių patvirtinimo“. Teismų sistemoje yra paskirtas vienas duomenų apsaugos pareigūnas – Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus vyresnysis patarėjas.

Lietuvos apeliaciniame teisme vykdomas vaizdo stebėjimas reglamentuotas Vaizdo duomenų tvarkymo Lietuvos apeliaciniame teisme taisyklėse, patvirtintose Teismo pirmininko 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. T-109 „Dėl vaizdo duomenų tvarkymo Lietuvos apeliaciniame teisme“. Šio įsakymo 2 punktu Turto valdymo ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėjas paskirtas atsakingu už vaizdo duomenų tvarkymą Teisme.

Duomenų tvarkymo operacijų poveikio duomenų apsaugai vertinimo teismuose atlikimo pagrindai, eiga, procedūra ir reikalavimai nustatyti Duomenų tvarkymo operacijų teismuose poveikio duomenų apsaugai vertinimo atlikimo tvarkos apraše, patvirtintame Teisėjų tarybos 2019 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 13P-124-(7.1.2) „Dėl Duomenų tvarkymo operacijų teismuose poveikio duomenų apsaugai vertinimo atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Teismo pirmininko 2019 m. liepos 9 d. įsakymo Nr. T-56 „Dėl Duomenų tvarkymo operacijų teismuose poveikio duomenų apsaugai vertinimo atlikimo tvarkos aprašo nuostatų įgyvendinimo“ 1.1 papunkčiu Turto valdymo ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėjas paskirtas atsakingu už poreikio atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimo nustatymą ir poveikio duomenų apsaugai vertinimo atlikimą.

Teismų sprendimų, nuosprendžių, nutarimų ir nutarčių, Teisėjų garbės teismo sprendimų, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutarčių dėl Garbės teismo sprendimų, taip pat teisėjų, Garbės

teismo narių atskirųjų nuomonių viešo skelbimo tvarka reglamentuota Teismų procesinių sprendimų bei teisėjų drausmės bylose priimtų sprendimų viešo skelbimo tvarkoje, patvirtintoje Teisėjų tarybos 2015 m. lapkričio 27 d. nutarimu Nr. 13P-146-(7.1.2) „Dėl Teismų procesinių sprendimų bei teisėjų drausmės bylose priimtų sprendimų viešo skelbimo tvarkos patvirtinimo“ (2020 m. rugsėjo 25 d. nutarimo Nr. 13P-92-(7.1.2) redakcija). Teismų procesinių sprendimų bei teisėjų drausmės bylose priimtų sprendimų viešo skelbimo tvarkos 19 punkte nurodyta, kad asmens duomenų subjektams, teismui, Garbės teismui ar tretiesiems asmenims nustačius viešai paskelbtoje nuasmenintoje sprendimo versijoje klaidas, susijusias su sprendimo nuasmeninimo techninio pobūdžio priemonių netinkamu pritaikymu, sprendimą priėmęs subjektas šias klaidas ištaiso nedelsiant, bet ne vėliau nei per 2 darbo dienas ir įvertina, ar klaidos sudaro asmens duomenų saugumo pažeidimo sudėtį. Nustačius asmens duomenų saugumo pažeidimą, turi būti imamasi veiksmų, numatytų Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklėse, patvirtintose Teisėjų tarybos.

Nors Teisme nustačius, kad viešai paskelbtoje nuasmenintoje sprendimo versijoje yra klaidų, susijusių su sprendimo nuasmeninimo techninio pobūdžio priemonių netinkamu pritaikymu, imamasi reikiamų priemonių šias klaidas ištaisyti, tačiau pati procedūra ir atsakingi asmenys nėra nustatyti jokiam Teismo vidaus teisės akte. Nuasmeninimo klaidų viešai paskelbtose nuasmenintose sprendimų versijose taisymo procedūros apibrėžtumas ir aiškumas tampa itin svarbiu tais atvejais, kai gaunama informacija dėl galimai netinkamai nuasmeninto sprendimo, kurį priėmęs teisėjas ir jo padėjėjas jau nebedirba Teisme. Aiški ir konkrečiai apibrėžta sprendimų nuasmeninimo klaidų šalinimo procedūra neatsiejamai susijusi ir su galimybe tinkamai laikytis nustatytų procedūrinių terminų (pvz., klaidos turi būti ištaisytos ne vėliau kaip per 2 darbo dienas, pranešimas Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai (esant pagrindui) turi būti pateiktas ne vėliau kaip per 72 valandas ir kt.). Todėl rekomenduotina Teismo vidaus teisės akte reglamentuoti nuasmeninimo klaidų viešai paskelbtose nuasmenintose Teismo procesinių sprendimų versijose taisymo tvarką, numatant aiškia procedūrą ir konkrečius už jos vykdymą atsakingus asmenis (pareigybes). Atkreiptinas dėmesys, kad Teismų procesinių sprendimų bei teisėjų drausmės bylose priimtų sprendimų viešo skelbimo tvarkos priede yra išdėstyta Reagavimo į informaciją dėl galimai tinkamai nenuasmeninto teismo procesinio sprendimo proceso schema.

6. Atlikus analizę, darytina i š v a d a, kad turėtų būti imamasi šių priemonių didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei atitinkamoje Teismo veiklos srityje šalinti:

6.1. vykdyti Teismo pirmininko 2021 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. T-36 patvirtintą VSD patikrinimo išvadoje nustatytą Teismo veiklos trūkumų šalinimo ir pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo planą, o jo įvykdymo ataskaitą, patvirtintą Teismo pirmininko, pateikti VSD;

6.1.1. (duomenys neskelbtini);

6.2. Teismo vidaus teisės akte reglamentuoti nuasmeninimo klaidų viešai paskelbtose nuasmenintose Teismo procesinių sprendimų versijose taisymo tvarką.

Teismo pirmininkas

Nerijus Meilutis